

از تفکر در این آراء و نظریات میتوان گفت که ظهور مذاهب و عقاید و آراء جدیده در عالم از روی فرضیات تخمینیه و نظریات حدسیه بوده که متدرجاً بصورت مذهب صحیح و رأی صادقی درآمده مثلاً اگر کسی قورباغه را در سطح آب شناور میدلیده برای او مطالبی فرض می‌کردد و مسائلی تخمینی قیاس مینموده و متدرجاً صورتی درست پیدا میکرده . . . چنانچه این فیلسوف درباره حیوانات عقیده مذکوره را دارا و « داروین » فیلسوف طبیعی اخیر را نیز رأی و عقیده چیز دیگر نیست !!!

خلاصه انکیسمندر فیلسوفی است دارای فکر معたاز و عقل کامل [امبیدوکاس] و (انکسغوراس) که هر یک فیلسوفی بشمارند در بعضی از مسائل تابع و پیرو آراء انکیسمندر شده و میتوان گفت تمیز و فرقی را که ارسسطو ماین قوه و فعل معتقد شده و در باره او شروح اسیاری داده همان مکرر شدن شبیه لایتاهن و غیر محدودی است که بعقیده انکیسمندر عموم کائنات از او منبع و ناشی شده اند

(مکاتب تاریخی)

(سراد لتابتی که شاه شجاع کرمان به امیر تیمور گورکانی بر سروصیت نوشته)
هُوَ الْحَقُّ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَكْمُ وَإِلَيْهِ تَرْجِعُونَ عالیحضرت گردون بسطت
 ممالک پناه معدالت شعار مکرمت آثار نوئین بزرگ کامکار اعتضاد سلاطین
 گردون اقتدار شهه سواره شمار عدل و احسان اعدل اناسه زمین و زمان المنتظر
 باانتظار عنایت ملک الدیان قطب الحق والدنيا والدین امیر تیمور گورکان خلیل الله
 ملکه بسلطانه ملاذ قیاصره گیتی دار و ملجه جباره چربخ اقتدار و دریغ عظیم

اوامر اسلامی و تحری مراضی سایه‌انی موفق و مؤید حق جل و علا آن یکانه
جهانرا از مقاصد دینی و دنیوی باعلیٰ مدارج مرادات و اقصیٰ مراتب مرامات
برسازاد بهمه القديم و طوله العجم

بعد از تبلیغ ادعیه صالحه و اثنیه فایجه که وسیله مخلصان حقیقی باشد
ازها میگردانند: که چون بر رأی ارباب الباب روشن و مبرهن است که دارد دنیا
 محل حوادث و مکان صوارفت و اصحاب عقول بر خارف مهوة آن التفات
 نموده اند و نعیر باقی را بر جهان فانی تراجیح داشته و بحقیقت دانسته اند که
 فسای هر محدودی از قبیل واجبات است و بقای هر محدودی از مقوله
 ممتنعات چند روزی که از بارگاه پیغمبر ایچون عزشانه و عظم سلطانه
 منشور ته من تشاء موقع توقیع تؤتی الملک من تشاء ارزانی داشته اعنها اختیار
 فوجی از بندکار خدایتعالیٰ بقبضه اقتدار این ضعیف نحیف دادند بر حسب قدرت
 وامکان دراعلای اعلام دین و انسای احکام شرع مبین و انباع اوامر سید المرسلین
 ص وسلامه الى يوم الدين کوشیده واستقامت احوال رعایا وزیر دستان خالصاً
 لوجه الله مقدور و میسر بوده معيشت با کافه خلائق که و دیمه خالق اند او جهی
 کرده شد که شمه بسامع عزو علا رسیده باشد و چون نسبت با علی جناب
 معدالت پناهی عهد مصادقت و عقد مخالصت برروابط خلود منعقد شده بود
 فتوح روزگار دانسته در ایجاد آن راسخ و ثابت قدم زیست و پیوسته مکنون
 ضمیر و مکتوم خاطر آن بود که [نظم]

باقیامت بزم آن عهد که بستم با تو تا در اروز ناؤی که وفا بیت نبود
 و از آن حضرت عالی علی التعاقب والتواکل زلال الطاف و سلسال اعطاف
 از منبع اشقاد و مظہر و فاق چنانچه عالمیان را مذکور و مشکور بود مستحسن
 داشته اند و مترشح بوده و این معنی موذای میاهات میداشت در این وقت از

بارگاه کریان نسیم و الله یدعو الى دار السلام بمشام حال رسانید و متقاضی
ولن تجد لسنة الله تحويلا حلقة بر در دل زد که نظر
عرش است نشیمن تو شرمت بادا کائی و مقیر خطة خاک شوی **استانه مقدسم**
وبحمد الله که هیچ نگرانی و حسرت در دل نمانده است و با وجود ا نوع
مذکور و تقصیر و اضاف آثار و اجرام که لازمه وجود انسانست هر آز و آزو که
در مخیله تصور بشری مرتسم تواند بود از فواید احسان و مواید بر وامثال
حضرت منان که فلا تعلم نفس ما خفی لهم من قره اعین در این پنجاه و چهار سال
که اتفاق نزول این منزل مفاکی خاک افتاده در کنار مقصود نها دند
هقیزرت تقصیر ا تزدنی تھضلا کانی بالقصیر ا راست و جب الفضل
با قوافل رجا و عفو عمیر در داجل امل رحمت و نعیم کریم رحیم احرام
لبیک اللہم لبیک بسته نفس مطمئنه را ندای ارجعی الى ربک راضیه هر ضیه
در دادند نظر

در این مشهدگر جان فشانم رواست که این مشهد اسایش جان ماست
انقاد احوال آمال از دوش نهاده با بضاعت تھفة کلمه طیبه که بدان زاد و
بدان زیست روی تضرع بحضور آورد که :
(از دوست یک اشارت از ما بسر دویدن) رجاء واثق و امل صادق که
هرچه از حضرت مفیض البرکات روی نماید اگرچه عین زحمت باشد عین
رحمت دائم یثبت علی القول الثابت فی المحبوب الدنیا وله عز و جل عسى
ان تکر هو شیئی و هو خیر لكم

نظم

زهی سلام تو آسایش سکینه روح زهی کلام تو مفاتیح گنجهای فتوح
والباقيات الصالحات خیر عند ربک نوابا و خیر اهلا بر بقای عمر و دوست و

دوستگامی و بسطت جاد و مملکت آن حضرت سليمان ملقبت سکندر مرتب
برگشت باد وسایه معدلتلش بر سر عالمیان و خلائق پایانده بحق الحق واهمه بنا
بر صدق نیت و خلوص طویت که نسبت با حضرت معلم است پناهی که از آب
صفی و زلال شانی روشن تراست واجب دید صورت حال انها کردن و فرزند
دلیندم زین العابدین طول عمره فی ظلل عذایته (کورا بخداو بخداوند سپردم)
و دیگر فرزنان طفل و برا در و برادرزادان را به حضرت
عالمر پناهی سفارش نمودن احتیاج نمیداند چه بحقیقت اخلاص دولتخواهی از حضرت
پیوسته ذخر اخلاف و فیخر اعقاب دانسته ام تاچنانچه از نتیجه لطف کریم و کرم
عدهم آن یگانه زمین و زمان میسزد وضمن حسن العهد من الایمان را کار
بسه بقاعدۀ مستمره ایشان را با جمعهم بجانب مبارک خود مخصوص و ظلال رافت
و اشفاع و نصفت و وفاق بر مفارق احوال ایشان گستراند بوجهی که آثار آن
جماهیر صغار و کبار و ایران و توران مشاهده نمایند و در قرنها باز گویند و
حاسدان و قاصدان را که سالهاست در آرزوی چنین روزی بوده اند مجال شماتت
و قدرت و محل استیلا نباشد و این معنی موجب اذخارات ذکر جمیل واجر جزیل شناسند
و این دوست مخلص را بالطاف میثاق و فاق و میل نیل قرابت آنحضرت از سرای
فنا بدار بقا رحلت نموده بفاتحه و دعای خیر یاد فرمایند تا بین همت آنصاحب
دولت از فحوای آیه یالیت قومی یعلمهون بـما غفرلـی ربی و جعلـیـه من المسکـرـهـیـنـ

محروم نمایند هـذـاـمـاعـهـیـهـنـالـیـهـ وـالـعـهـدـهـ فـیـ الدـارـیـنـ عـلـیـهـ هـمـوارـهـ بـتوـبـیـقـ نـشـرـ

خـیرـاتـ اـزـ بـارـگـاهـ وـاـهـبـالـعـطـیـاتـ مـوـقـعـ بـادـ وـحـقـ تـعـالـیـ بـرـعـمـرـ باـقـیـشـ گـرامـتـ کـنـادـ

بـالـنـبـیـ وـآـلـهـ الـامـجـادـ

(شمع)

ایشم که پیش ماه دود آوردی یعنی خطی که خوش نبود آوردی
گر دود دل من است دیرت نگرفت ورخط بخون ماست زود آوردی

[حکیم ازرقی]

جز حرف عشق نیست سراسر بیان ما چون شمع یک سیخن گذر دار زبان ما
(کلبر کاشانی)

(غلیان)

غلیان که بود همنفس مقبل من شد عیش مدام از نفسش حاصل من
از دود دلم رجحان شود تیره و تار دودش نرسد اگر بداد دل من
(درویش عبدالمجید)

(ابو العلاء معمری)

المسعودی باحمد بن قضاوه مقارن غروب روز جمعه بیست و هفتم شهر
ربیع الثاني سنہ سیصد و شصت و چهار هجری متولد (وفیات الا عیان احمد بن
خلکان صفحه سی و ششم از مجلد اول) و در سن سه سالگی چشمانش از
آن آبله نایینا گردید در شب جمعه از ماه ربیع الاول سال چهارصد و چهل و
نه هجری دنیا دو نرا بدرواد کرد
ابوالعلاء : انسانی پرهیزکار و تارک دنیی بود و از حکماء ایه عقیده بقتل
حیوانات و خوردن لحوم نداشته اند پیروی میکرده
چنانچه مرحوم ایرج میرزا جلال الملک گوید
قصه شنیدم که بو العلاء بهمه عمر لحم رخورد و ذوات لحم نیازرد